

Vicsay Lajos már számos értékes munkával gazdagította történelem pedagógiai irodalmunkat, most megjelent vaskos könyve is azt mutatja, hogy munkakedve kifogyhatatlan. Minden írását a legnagyobb figyelemmel kísérik és igen komoly nyereségünknek tekintjük.

Márton I.

Dr. Juhász Jenő: Magyar nyelvtani óratervek a polgári iskolák számára. II. rész; II. osztály. (Budapest, 1939. 72 l.)

Előljáróban azt írja a szerző: „Egyfelől a szókécsnek gyarapítására, másfelől a régi magyar életnek és a mai népszokásoknak apró képekben való megismertetése végett, de meg mivel az Utasítás is kívánatosnak tartja, szánunk rá nyelvtani óráink végén három-négy percet a szólások eredetének megbeszélésére.” Ezt az ismétlésre szánt 1—8. órára tervezi dr. Juhász Jenő, de ily részleteket egyebütt is gyakran világít meg értő gondossággal. A szólások magyarázata szinte állandó jellegzetessége az óraterveknek, — ez teszi vonzóbbá, élvezetesebbé az anyagot. Magyarorosságra szoktat és vezet; erre bőséges alkalmat talál, ebben kitűnő érzékű, fáradhatatlan útmutató. Mint óravázlati első részében, úgy most sem törekedett magának a nyelvtani anyagnak jelentősebb megújítására: a szókécs gyarapodása módjainak és formáinak a tanulót jobban foglalkoztató szemléltetésére. Némelyik részben — szóösszetételek s az igenevek ismertetésében — nagy anyagot dolgoz fel. Nagyobb öntevékenységre, — a gyakorlati pedagógiában régebben is megközelített cselekvő foglalkoztatásra, önálló érdeklődésre, megfigyelésre — kevés lehetőséget adnak Juhász óravázlati.

A számonkérésre néhány kérdést jelöl meg minden óravázlat elején. Ezek a kérdések nyelvtaniak, nincsenek vonatkozásban olvasmányokkal, fogalmazásokkal. Mindenesetre jó lett volna, ha mutatóba egy-egy számonkérés részleteiben is kidolgoz a szerző. Ugyancsak hasznos lett volna, ha egy-egy házi feladatot is megjelöl s a nyelvtani anyag helyesírási szempontú gyakorlására útmutatást ad. A számonkérés s a házi feladatok íratása célszerűbb módjának megteremtésével ma sokféleképpen próbálkoznak a gyakorlati pedagógusok. Kár, hogy Juhász a fontos problémát ezúttal megkerülte.

Az összetett mondatok tárgyalásánál sokhelyt kigyomláta az elfogadottá vált rosszat, kivetette az egyáltalán nem fontosat. Az alárendelt mondatok általános előkészítésében találón vezet rá, hogy a mellékmondatlalt történt kiegészítés stílári szempontból sokszor szerencsésebb a mondatrészi kibővítésnél. Kár, hogy az egyes mondatfajok tárgyalásában erre nem tér vissza s ezzel — vagy másegyébbel — nem iparkodik valamit adni a kissé sablonos meghatározásokhoz.

Summa summarum: a könyv bőséges értéket, anyagot hoz így is. Újítása, hogy sok teret ad a szólásmódok élvezetes magyarázatának. A szólásmagyarázatokért sokmindent feláldozott. A modern gyermekpszichológiával bensőségebb kapcsolatot ritkán keresett.

László István.

Terjék László: Nyelvtanunk-Helyesírástánk. Szeged, 1940. 128. o.

Terjék László könyve gyakorlati szükségleteket akar kielégíteni és ez az egész anyagbeosztásán meglátszik. Öntevékenységre akarja a tanulót sarkalni és ezt azzal mozdítja elő, hogy szemléletessé és kézzelfoghatóvá teszi a nyelvtan tényeit. A sok